

Integralske metode analize – povprečenje po kontrolnem volumnu

Splošna enačba spremembe lastnosti ψ v kontrolnem volumnu:

$$\int_V \frac{\partial \psi}{\partial t} dV + \oint_A \psi (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = - \oint_A \vec{\psi} \cdot d\vec{A} - \oint_A \vec{\psi}_0 \cdot d\vec{A} + \int_V \dot{\psi}_g dV$$

Masna bilanca

$$\psi = \rho, \quad \vec{\psi} = 0, \quad \vec{\psi}_0 = 0, \quad \dot{\psi}_g = 0$$

$$\int_V \frac{\partial \rho}{\partial t} dV + \oint_A \rho (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = 0$$

Povprečenje po površini

$$\langle f \rangle = \frac{1}{A} \int_A f dA$$

$$\underbrace{\int_V \frac{\partial \rho}{\partial t} dV}_{\dot{m}} - \underbrace{A_1 \rho_1 \langle v \rangle_1}_{\dot{m}_1} + \underbrace{A_2 \rho_2 \langle v \rangle_2}_{\dot{m}_2} = 0$$

Stacionaren primer

$$\dot{m}_1 = \dot{m}_2$$

Gibalna enačba – ohranitev gibalne količine v volumnu

$$\int_V \frac{\partial \vec{\psi}}{\partial t} dV + \oint_A (\vec{v} \otimes \vec{\psi}) dA = \oint_A \underline{\psi} d\vec{A} - \oint_A \underline{\psi}_0 d\vec{A} + \int_V \dot{\vec{\psi}}_g dV$$

$$\vec{\psi} = \rho \vec{v}, \quad \vec{\psi}_0 = 0, \quad \underline{\psi} = \underline{P} = p \underline{I} + \underline{\tau}$$

Splošen zapis

$$\int_V \frac{\partial (\rho \vec{v})}{\partial t} dV + \oint_A \rho \vec{v} (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = - \oint_A \underline{P} d\vec{A} + \int_V \dot{\vec{\psi}}_g dV$$

Stacionaren primer – bilanca po kontrolnem volumnu

$$- \int_{A_1} \rho \vec{v} (\vec{v} \cdot d\vec{A}) + \int_{A_2} \rho \vec{v} (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = - \int_{A_1} p \vec{n} dA + \int_{A_2} p \vec{n} dA - \vec{F}_w + \vec{F}_e$$

Povprečenje po ploskvi

$$A_1 \rho_1 \langle \vec{v} v \rangle_1 + A_2 \rho_2 \langle \vec{v} v \rangle_2 + A_1 \langle p \rangle_1 \vec{n}_1 + A_2 \langle p \rangle_2 \vec{n}_2 + \vec{F}_w - \vec{F}_e = 0$$

Upoštevamo masno bilanco

$$\rho_1 A_1 = \frac{\dot{m}}{\langle v \rangle_1} \quad \rho_2 A_2 = \frac{\dot{m}}{\langle v \rangle_2}$$

$$-\dot{m} \frac{\langle v^2 \rangle_1}{\langle v \rangle_1} \cos \alpha_1 + \dot{m} \frac{\langle v^2 \rangle_2}{\langle v \rangle_2} \cos \alpha_2 - A_1 p_1 \cos \alpha_1 + A_2 p_2 \cos \alpha_2 + F_{w_x} - F_{e_x} = 0$$

$$C_v = \frac{\langle v \rangle^2}{\langle v^2 \rangle} \dots \text{porazdelitveni koeficient hitrosti}$$

Energijska bilanca

$$\psi = \rho \left(u + \frac{1}{2} v^2 + gz \right) = \rho e$$

$$\int_V \frac{\partial \rho e}{\partial t} dV = \dot{E}$$

$$\oint_A \rho e (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = \int_{A_1} \rho e (\vec{v} \cdot d\vec{A}) + \int_{A_2} \rho e (\vec{v} \cdot d\vec{A})$$

Splošen zapis

$$\dot{E} + \int_{A_1} \rho e (\vec{v} \cdot d\vec{A}) + \int_{A_2} \rho e (\vec{v} \cdot d\vec{A}) = \dot{Q} - \dot{W}_{tr} - \int_{A_1} p_1 \vec{v} \cdot d\vec{A} - \int_{A_2} p_2 \vec{v} \cdot d\vec{A}$$

Stacionaren primer ($\dot{E} = 0$)

$$\langle ev \rangle = \left\langle \left(u + \frac{1}{2} v^2 + gz \right) v \right\rangle = \langle uv \rangle + \frac{1}{2} \langle v^3 \rangle + g \langle zv \rangle$$

$$A_1 \rho_1 \left[\langle uv \rangle_1 + \frac{1}{2} \langle v^3 \rangle_1 + g z_1 \langle v \rangle_1 \right] - A_2 \rho_2 \left[\langle uv \rangle_2 + \frac{1}{2} \langle v^3 \rangle_2 + g z_2 \langle v \rangle_2 \right] - \dot{Q} + \dot{W}_{tr} - A_1 p_1 \langle v \rangle_1$$

Upoštevamo masno bilanco in entalpijo

$$\dot{m} = \rho_1 A_1 \langle v \rangle_1 \quad h = u + \frac{p}{\rho}$$

Bilančna Bernoullijeva enačba

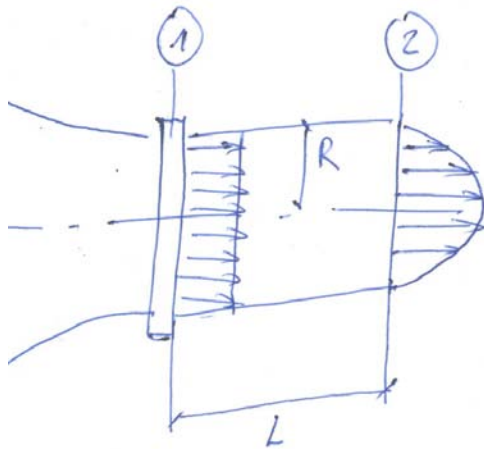
$$h_1 - h_2 + \frac{1}{2} \left(\frac{\langle v \rangle_1^2}{c_e} - \frac{\langle v \rangle_2^2}{c_e} \right) + g(z_1 - z_2) + \frac{\dot{Q}}{\dot{m}} - \frac{\dot{W}_{tr}}{\dot{m}} + \frac{p_1}{\rho_1} - \frac{p_2}{\rho_2} = 0$$

$$C_e = \frac{\langle v \rangle^3}{\langle v^3 \rangle} \dots \text{porazdelitveni koeficient energije}$$

Ohranitev mehanske energije brez trenja

$$\frac{1}{2} \rho_1 \langle v_1 \rangle^2 - \frac{1}{2} \rho_2 \langle v_2 \rangle^2 + \rho g(z_1 - z_2) = 0$$

Naloga 1: Izstop iz cevi

Cev polmera R in dolžine L je pritrjena na izstop iz rezervoarja. Na prerezu (1) je začetna hitrost v_0 konstantna, na prerezu (2) pa dobimo paraboličen profil hitrosti:

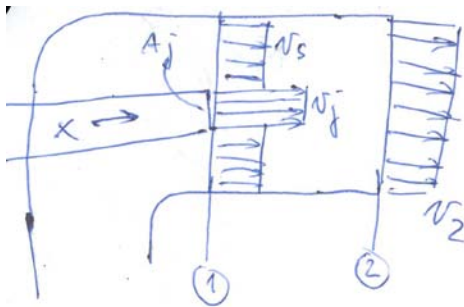
$$v(r) = Br^2 + C$$

Tok je stacionaren. Določi silo trenja na cev v odvisnosti od premera cevi, začetne hitrosti, tlaka in gostote.

Rešitev:

$$F_{w,x} = \pi R^2 \left[\rho \left(-\frac{1}{3} v_0^2 \right) + p_1 - p_2 \right]$$

Naloga 2: Vodni injektor

V primeru injektorja na sliki, voda, ki izstopa iz šobe preseka $A_j = 4,645 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2$ s hitrostjo $v_j = 27,4 \text{ m/s}$ vleče sekundarni tok, ki ima na prerezu (1) hitrost $v_s = 3 \text{ m/s}$. Tlak na prerezu (1) je $p_1 = 68950 \text{ Pa}$. Celotna površina toka na prerezu (2) je $A_2 = 55,74 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2$. Trenje zanemarimo in predpostavimo konstanten izstopni profil hitrosti v_2 . Določi tlak in hitrost na prerezu (2).

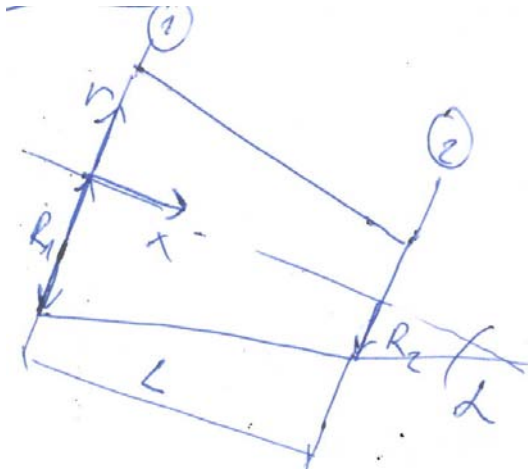
Rešitev:

$$p_2 = p_1 + \rho [\langle v^2 \rangle_1 - \langle v^2 \rangle_2]$$

$$\langle v^2 \rangle_1 = \frac{1}{A} [v_j^2 A_j + v_s^2 (A - A_j)]$$

$$\langle v^2 \rangle_2 = \frac{1}{A} [v_j A_j + v_s (A - A_j)]$$

3. Naloga: Cev spremenljivega prereza

Nestisljiva kapljevina se pretaka po osno-simetrični cevi spremenljivega prereza v smeri x . Poznamo masni pretok v cevi $\dot{m}$, gostoto ρ , tlaka na vstopu in izstopu p_1 in p_2 ter geometrijo cevi (L, R_1, R_2, α). Na vsaki lokaciji se hitrost po preseku cevi spreminja po sledeči zakonitosti: $v(x, r) = v(x, 0) \left(1 - \frac{r}{R(x)}\right)^{\frac{1}{8}}$.

Oblika cevi je takšna, da se povprečna hitrost po prerezu spreminja na naslednji način:

$\langle v \rangle_x = \langle v \rangle_1 \left(1 + k \frac{x}{L}\right)$. Določite silo trenja s katero deluje stena cevi na kapljevino.

Rešitev:

Sila trenja, s katero deluje stena cevi na kapljevino

$$F_{w,x} = \pi R_1^2 \rho \langle v^2 \rangle_1 \cos \alpha - \pi R_2^2 \rho \langle v^2 \rangle_2 \cos \alpha + A_1 p_1 \cos \alpha - A_2 p_2 \cos \alpha + g \frac{\rho \pi R_1^2 L}{\left(\frac{R_1^2}{R_2^2} - 1\right)} \ln\left(1 + \frac{R_1^2}{R_2^2} - 1\right) \cdot \sin \alpha$$

$$\langle v^2 \rangle_1 = \frac{32}{45} \left(\frac{153}{128} \frac{\dot{m}}{\rho \pi R_1^2} \right)^2$$

$$\langle v^2 \rangle_2 = \frac{32}{45} \left(\frac{153}{128} \frac{\dot{m}}{\rho \pi R_2^2} \right)^2$$